

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Mortificationem interiorem præcipuam esse, ac finem exterioris. Cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

illo consistere, Paulus manifestè fatetur his verbis: Licet is, qui foris est, noster homo, corrumpatur; tamen is qui intus est, renouatur de die in diem.] Quo loco hunc intellectum inspicio: ut sicut perpetua carnis nostrae occupatio est, laboribus, & pressuris, atque ipso solo decursu temporis atteri, & ad mortem ire: ita perpetua mentis occupatio esse debet, iustitia operibus iuuenescere, vetustatem Adae deponere, & nouis profectibus innouari. Id autem sui mortificatione consequitur, qua se à prauis actionibus separat, & in Christum vitæ puritate transformat. Tanto ergo attentiori studio hæc tractatio legenda & executioni mandanda est, quanto intimius vitæ spiritualis munus tangit, & ex ea profectus ac perfectio mentis nostrae dependet.

2. Corin.
4. 16.

Mortificationem interiorē precipuam esse,
ac finem exterioris.

CAPVT I.

VI Mortificationi sensuum, corporis, & linguæ per aliquod spatium temporis insituerunt, vehementer laudandi sunt, tanquam illi, qui iugum iniquitatis excutere & abominari cœperunt, & virtutis ac sanctitatis itinera inchoare curarunt. Nam sicut opus est non contemnendæ virtutis, hæc externa humanæ naturæ, peccato vitata ab excessibus vindicare: ita non potest priuati laude, quæ non tantum perfectionem, sed etiam primordia virtutis insistant, neque ultra ad interiorē progrediantur, non minus erunt risu & vituperatione digni, quam si iter propter iter & non propter finem itineris, scilicet propter urbem vel locum quietis, arriperent. Interna enim abnegatio ac interioris hominis compositio, exterioris, quæ sensibus & corpori adhibetur, scopus est; quam si non omnino inutiliter, ac cum exiguo fructu accipit, qui eius laborem propter quietem & tranquillitatem mentis non querit. Duris illis & proteruis Israelitis non satis fuit, exiisse ex Aegypto; quia ob pusillanimitatem & dissidentiam suam in Deserto interierunt, & nunquam ad terram sibi promissam, lacte & melle manantem, peruenerunt. De quibus per regium vatem conqueritur Dominus: Et isti non cognouerunt vias meas; ut iuravi in ira mea; si introibunt in requiem meam. Ita & spiritu alibus viris, aut ad spiritualem vitam aspirantibus non satis erit, se ipsos exterius abnegare, quod est quali Aegyptum deserere, nisi etiam interius se cohibeant, & subiectis potioribus viribus, quæ intus in mente & in corde latent, ad eam, quam Dominus perfectis pollicitus est, mentis puritatem & tranquillitatem ascendant. Nihil enim nobis proderit, inquit optimè Cassianus, abrenuntiatio corporalis & localis quodammodo transmigrationis ex Aegypto, si renuntiationem cordis, quæ sublimior & vilior est, nonauerimus similiter obtinere.] Et huic proposito accommodari potest illa Saluatoris nostri sententia: Multi sunt vocati, pauci verò electi: quia multi sunt, qui carnem domant, qui corpus ieiuniis, vigiliis, hirsuta veste, & aliis similibus, sine cessatione cauitant: qui sensus cohibent, & linguam silentij freno moderantur: pauci verò, qui propriam voluntatem comprimant, qui proprium iudicium alterius diffinitioni subiiciant, qui affectibus imperent, & inordinatum amorem priuatumque deponant: quibus tamen solis ex electione Domini, requies perfectionis promittitur. Illi quandiu in illo primo genere abnegationis hærent, nec ultra procedunt, quasi in deserto vagantur, & huc illucque oberrantes, rectamque viam minimè tenentes, nunquam in opta-

Psal. 94.
15.Cassian.
coll. 3. c.
7.Matth.
22.

A tam puritatem, quasi in tutissimum portum, appellant. Isti verò, cum exteriora onera quasi puerilia censentes, ad interiora nituntur, & mentis rem publicam primum sedare & postmodum virtutibus ditare conantur, imaginem quandam illius innocentiae obtinent, quam in primis parentibus antea perdiderant. Illi semper infantes solam corporis accretionem addiscunt, quomodo loquendum sit, quomodo respiciendum & audiendum; quomodo quiescendum aut ambulandum. Isti infantiam deserentes, & corpus satis moderatum & ad debitam virtutis magnitudinem adductum habentes, mentem spiritualis mortificationis doctrinâ perficiunt: Illi leui quodam virtutis gustu contenti, nihil magnum sapiunt, & omnem perfectionem suam in ieiuniis, & vigiliis, & dura corporis exercitatione constituunt. Hi verò hanc carnis sensusque castigationem, initium tantum virtutis esse censentes (sicut re vera est) ad media & ad finem, scilicet ad internam mortificationem & intimam mentis puritatem, iugiter aspirare decernunt.

Illorum ergo misereri debemus, istos sequi; illos ad maiora compellere, istos imitari; quoniam illi incipientes sunt in ipso introitu viæ, quasi in fine sedentes: isti verò proficientes sunt, ad metam perfectionis non lentis passibus festinant. Misereamur illorum: quoniam dum in externa mortificatione gradum fiunt, miserationem Domini, ipsos ad maiora vocantis, impediunt. Eos alloquitur ipse per Oseam prophetam, dicens: Quid faciam tibi Ephraim? Quid faciam tibi Iuda? Misericordia vestra, quasi nubes matutina, & quasi ros mane pertransiens.] Pro misericordia, Hebraea lectio sanctitatem habet. Vnde sensus est: Quid faciam vobis o homines in incitiis virtutis semper hærentes, quo pacto vos ad sanctitatem vsque sustollam, quorum virtus animo concepra & concupita, matutinae nubi & fori mane transeunti est comparanda? Nam sicut nubes matutina largam imbrem promittit, sicca verò ardore solis arcescit & sicut ros mane cadens & eodem ardore citò euanescens, sufficientem humorem ad fructificandum, terra non affert: ita hæc vestra externa religionis ostensio & dura corporis castigatio, magnam virtutem in animo pollicetur, quam tamen non infert; quia in solo corpore manens, nunquam ad eiusdem animæ informationem procedit. Sunt hi, qui sola externa mortificatione occupantur, sicut qui habent scalam ad ascendendum, aut nauim ad nauigandum, nunquam tamen ascendunt, neque in aliam ripam ad nauigant. Sic enim externe corporis castigationes sensuumque cohibitiones, sunt velut quidam gradus, per quos ad mentis requiem & puritatem ascendimus. Sed quid prodest gradus tenere, & perpetuò in illis hætere, nunquamque ad mentis mundiciem festinare? Dum corpus castigas, o frater, dum ieiuniis & ciliciis domas, & oculos, aures, atque alios sensus ab illicitis auocas, domam quidem tuam exterius

Ose 6.
4.

mundas & poliasat si passiones non comprimatis, si iudicium & voluntatem, & inanes cogitationes cohibere non cures, eandem domum tuam foris pulchram & mundam, intus scorpionibus & serpentibus plenam, non mundas. Maceriem vineæ erigis, ipsam verò vineam profus in cultam desertamque relinquis. Exterior quippe mortificatio maceria est, quam interioris gratia curamus; nihil autem proficiet, hanc integram inuolatamque tenere, nisi pro cordis mundicia, nostra diligentius certet industria. Sapienter profectò Ioannes Cassianus ait: Labor carnalis spiritus contritioni coniunctus, acceptissimum Deo sacrificium dignumque sanctitatis habitaculum puris mundis que recessibus exhibebit. Cæterum si corporaliter ieiunantes, perniciosissimis animæ vitis implicemur, nihil nobis proderit carnalis afflictio, pretiosiore parte polluta: per eam scilicet substantiam delinquentibus nobis, quæ efficiuntur habitaculum Spiritus sancti. Non enim tam corruptibilis caro, quam cor mundum, habitaculum Dei templumque Spiritus sancti efficitur. Et ad idem Dionysius Richelius: Certissimè noueris, o monachalis vitæ professor, nihil vitæ tibi patrocinari, agros pecuniæque spreuisse, si non gula, atque superbia, & omnis demum circa transitoria affectionis superflua motum imperumque contemnis, si non passionum inordinationem coërces, & sensuales quoque appetitus rationis censura subiicere studes. Denique neque exteriora spreuisse, & carnis quoque passionumque incursum frangere, in cultum atque sufficiens reputes, nisi intellectum in super, mentisque affectum, per fidei sinceram constantiam & item amorosam diuinorum contemplationem, diuinæ voluntati & sapientiæ subdere satagas. Consonat his duobus Eusebius Emilianus: Videte, inquit, vocationem vestram charissimi: Venire ad claustrum aut eremum, summæ perfectionis exordium est: sed non profectò in eremo viuere, summa damnatio est. Quid prodest, si locus claustralis & quietus corporaliter teneatur, & inquietudo in corde versetur? Quid (inquam) prodest, si in habitatione silentium sit, & in habitantibus sit vitiorum tumultus & colluctatio passionum? si exteriora nostra serenitas teneat & interiora temperat? Hactenus hi Patres. Ex quibus manifestè cognoscimus, exiliter admodum profecisse, qui in corporibus per abstinentiam & vestem asperam maceratis, & sub sensibus vicumque mortificatione compositis, animas gestant passionibus immoderatis affectas, & proprii iudicij, & amoris, ac propriæ voluntatis motibus effrenatas. Quorum labor inutilis inuenitur, quia in labore mansit, & ad puritatem mentis non peruenit.

Hoc autem ideo sic est, quia externa mortificatio parua est, si cum interna mortificatione conferatur. Hæc enim præstantior est, & (vt diximus) finis illius, cuius causâ, omnis carnis castigatio & sensuum ac linguæ compressio suscipitur. Sicut enim animus finis corporis est, ita ad perfectionem animæ, tanquam ad finem, tendat necesse est, quicquid virtutis aut abnegationis per corpus exercetur. Non tam in corpore, quam in mente, Christo Saluatori paramus hospitium; secundum illud Pauli: Vt det vobis secundum diuitias gloriæ suæ, virtute corroborati per spiritum eius in interiorem hominem, Christum habitare per fidem in cordibus vestris. Ergo meus potius abnegatione mundanda est, vt intus potius quam extra, iuxta id, quod sponsam Christi decet, nostra gloria & pulchritudo resplendeat. Fœliciter in perfectionem, ac ex illa in cumulatissimam gloriam properate disponimus: ne igitur claudicantes, & quasi

A vno pede tantum, longum iter ambulare tente mus. Audiamus eundem Paulum dicentem: Propter quod remissas manus & soluta genua erigite, & gressus rectos facite pedibus vestris, vt non claudicans quis erret, magis autem sanetur. Ille verò claudicat, qui corpus quidem afflictione domat, minime tamen abnegatione mentem exercet. Ille claudicat, qui exterius se continet, interius autem propria voluntati & suis affectibus habenas laxat, vt quocumque tulerit vanitatis spiritus, eant. Hic nunquam sanitatem concupitam percipiet, quoniam sanitas animæ non corpori, sed ipsi animæ adhareat, necesse est, quam, nisi medicamina abnegationis illi applicentur, haudquaquam poterit obrinere. Vnde & ipse Apostolus subiungens ait: Pacem sequimini cum omnibus & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum. Quid est sanctimoniam? Nonne cordis mentisque mundicia? Hanc autem nemo seclatur, nisi proprios affectus mortificatione comprimat, & internas cupiditates cohibeat. Terruit autem, non formidine mali sed amissione boni, quia ad Dei amatorem virtutisque cultorem hæc verba mittebat. Ecce fac quod vis, (inquit Anselmus, hunc locum interpretans, & certè ex Augustino desumpti,) imple cupiditates tuas, extende nequitiam, dilata luxuriam, quicquid libuerit, licitum puta. Non te hic punio, non te in gehennam mitto, faciem meam tantum tibi negabo. Si ex patisti, amasti. Hæc ille. Nos ergo, qui scholam amoris adimus, qui Dei amatores esse profitemur, non solum pacem externam cum omnibus sed & internam sanctimoniam queramus. Moderemur corpus (hoc enim & bonum & necessarium est,) cohibeamus sensus, motus externos componamus, sed præcipuè affectus immoderatos, priuatum amorem, & voluntatem, ac proprium iudicium frænemus. Hoc namque nos perfectos facit & puros: illud verò tantum ad perfectionem puritatemque disponit.

Hæc duo nobis attulit Christi Saluatoris aduentus, de quo inquit Oseas: Quasi diluculum præparatus est egressus eius: & veniet quasi imber nobis temporaneus & serotinus. Ipse Dominus (vt notauit Hieronymus) vocatur manè, aurora, & diluculum: quoniam sicut aurora est prima lux, non in illo paruo splendore manens, sed ad meridiem vsque & perfectam claritatem procedens: ita Dominus spirituali suo aduentu in nobis, non tantum primordia lucis, id est, vitæ spiritualis, quæ in exercitatione corporis sunt collocata, nobis affert, sed etiam augmentum & perfectionem lucis aut veræ virtutis, quæ in mentis moderatione & ornatu posita est, sensim & quasi per gradus efficit. Venit nobis quasi imber temporaneus & serotinus; quoniam sicut imber temporaneus, semina nuper in terram iacta viuificat, & germinare facit, & imber serotinus eadem semina iam nata promouet, & segetes ad maturitatem perducit: ita Saluator noster per iustitiam in nos descendens, principio initia fructuum spiritualium, id est, externam mortificationem profert; postea verò maturus fructus, id est, mentis moderationem & puritatem ostendit. Ideo inquit Paulus, quod pater cum illo omnia nobis donauit; quia auxilia & virtutem ad vincendum corpus & vincendam mentem, & dona ad vramque partem cohibendam, ornandam, & perficiendam, & ad fœlicitatem comparandam, impertiuit. Et alio loco: Cum autem subiecta fuerint illi omnia; tunc & ipse Filius subiectus erit ei, qui subiecit sibi omnia, vt sit ipse omnia in omnibus. Omnia ergo in nobis Christo subicienda sunt corporalia & spiritualia: minorâ & maiorâ, quæ carnis

Hebr. 12.
12.Hebr. 12.
13.An. el.
ibid.
Aug.Osee 6.
3.

Hier. ibid.

Roma. 8.
37.1. Corin.
15. 28.

oculis

Cassian.
lib. 5. de
spirit. ga
sprimar.
c. 21.Dionys. li.
1. de vi-
ta & fine
solit. art.
8.Euseb.
hom.Ephes. 3.
16. 17.

oculis conspiciuntur, & quæ solis oculis mentis videntur: ut ipse in nobis omnibus imperet, & omnia nostra sibi subiiciat, qui exemplum rectè viuendi in-
 tus & extrà hominibus dedit. Si ergo ad utramque partem naturæ nostræ moderandam auxilia nobis data sunt, ne solam corpoream substantiam excolamus, incorpoream verò incultam in compositamque seruemus. Si corporis moderatio quasi medicina est, & mortificatio mentis velut concupita salus, non est æquum ut potionem ac medicamentum sumentes, ipsam salutem aut præcipuum actum, quo sanamur, detretemus. Si tandem in spiritali vita, corporis abnegatio propter animæ abnegationem & tranquillitatem quaeritur, ne simus tam stulti, ut ciliis & abstinētis, oneratis, & compressione sensuum afflictis, mētis abnegatio magis necessaria sordear, & interna tranquillitas nunquam obuēniat. Et iam hanc internam abnegationem verbis exponamus: & vrinam, sicut exponimus, nullo vitæ tempore ab eius desiderio & exercitatione cessemus.

De Mortificatione proprii amoris.

CAPVT II.

RACTATIO hæc interioris abnegationis ab ipsa radice sua inchoanda est, ut nostræ mentis conatus in ea euellenda atque excindenda ponatur, & inde facilius destruendis pestilentis radicis ramis spiritalis viri studium applicetur. Radix autem omnium malorum animæ, est priuatus aut proprius amor, quo quis seipsum post Adæ peccatum, quasi finem suarum actionum desideriorumque constituit. Paulus quidem ita sine vlla dubitatione sentit: Erunt, ait, homines seipso amantes:] inde autem quàm longam deducat malorum seriem, aduerte: Cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non obediētes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, immites, sine benignitate, proditores, proterui, rumidi, & voluptatum amatores magis quàm Dei, habentes quidem speciem pietatis, virtutem autem eius abnegantes.] Vide quanta mala ex eo quod dixit, Erunt homines seipso amantes, siue ex proprio sui amore, veluti ex radice ac origine totius iniquitatis eliciat. Ab hoc, velut fonte, inquit Anselmus, quod scilicet homines erunt seipso amantes, manabunt multi vitiōrum riuī. Et Thomas Aquinas ait, quod radix totius iniquitatis est amor sui ipsius. Et Gregorius: Scimus quia vehementer claudit oculum cordis amor priuatus: Quo sanè clauso, facile est in vniuersa mala præcipites ferri, & quod ruamus, penitus ignorare. Ideo verò hic amor omnium est peccatorum & defectuum exordium: quia amor per se sumptus vniuersorum est humanorum affectuum initium. Quare si ipse malus fiat ex aliquo accidente, vel ex præpostero fine, vel ex eo circa quod versatur, omnes affectus inquinat, sicut si bonus sit, omnes etiam affectus rectificat. At amor sui ipsius, de quo nunc loquimur, peruersus est, ut statim ostendemus; ergo omnes affectus ad se pertractos malos efficit. Ex quibus cum opera ipsa progrediantur, quid mirum si mala prodeant, ut ipse malus amor rectè appelletur omnium malorum origo? Quod confirmat Augustinus dicens: Recta voluntas est bonus amor; & voluntas peruersa, malus amor. Amor ergo inhians habere quod amatur, cupiditas est: id autem habens, eoque fruens, lætitia. Fugiens quod ei aueratur, timor est; id quæ si accide-

A rit, sentiens tristitia est. Proinde mala sunt ista, si malus est amor; bona, si bonus.] Sic ipse. Cum igitur amor sit velut cardo, in quo omnis interior respública mouetur, & à quo omnes cogitationes, & cuncta desideria, operaque procedunt, ille primò ac præcipuè moderandus est, ut reliqua ad rectitudinem redeant, & ordinem spiritali vitæ necessarium admittant. Ac ideo videamus, quid amor sit, & quid proprius aut priuatus amor, quæ eius germina, & quomodo gratia Dei nostram industriam præueniens & adiuuans, infestissimum hunc hostem deiciat.

Amor in creatura rationali esse affectus animi quo quisque bona vult sibi vel aliis: amor verò sui aut amor priuatus aut proprius, dicitur ille, quo quis vult sibi bona, & fugit aduersa propter seipsum, vel sistendo in seipso, tanquam in fine. Ita hunc amorem explicuit Basilus, qui sic ait: Amans sui ipsius est, qui seipsum amat priuato & immodico amore. Talem autem se esse quis cognoscit, si quæ facit, ea commodi sui causâ facit, licet quod fiat, ex mandato sit. Nam illud, quietis suæ causâ omittere aliquid eorum, quæ ad utilitatem fratris pertinet, siue animi illa quies sit suæ corporis, iam hoc quibusvis etiam aliis perspicuum est, vitium esse amoris sui ipsius, cuius finis perditio.] Sic ille. Meritò autem finis huius amoris dicitur à Basilio, perditio: Quoniam sicut ciuitatem cœlestem, ut ait Augustinus, ædificat amor Dei vsque ad contemptum sui; ita ciuitatem terrestrem, cui diabolus dominatur, ædificat amor sui vsque ad contemptum Dei. Et planè hic amor est inordinatus atque peruersus, quod vel ipsa humana ratio, si non cæcuiat, tantisper adiuta, facili discursu cognoscit. Homo enim conditus est non propter se ipsum, sed propter Deum; quia omnia propter semetipsum operatus est Dominus, ad eò ut quicquid est hominis, id totum factum sit propter gloriam Dei. Ita ergo bona debet sibi querere, si ordinatè querat, ut illa non propter seipsum, quasi propter finem, querat, sed propter Deum qui finis suus est, & vniuersarum rerum, inquit. Quare sicut lectus regis, qui deliciarum eius causâ variis odoramentis aspergitur, si compos rationis esset, dum odoramenta propter se ipsum, & non propter regem vellet, huic infidelis existeret: ita homo, cui bona propter Dei gloriam suppetunt, infidelis est illi, si hæc bona non in Deum referat, sed propter seipsum, quasi propter finem, habere gestiat. Idemque esset, ac si procurator sponsum, non ut eius partes ageret, sed ut sponsam in sui amorem prouocaret, splendidus & pulcher sponsalibus contrahendis alisteret. Hæc autem amoris proprii peruersitas amplius exponitur, si consideremus aliquid honorificum aut delectabile posse esse homini, quod tamen Deo aliter disponenti aut contraria præcipienti displiceat. Si autem homo seipsum proprio amore diligit, id est, bonum sibi velit propter se ipsum, fiet, ut honorem aut voluptatem diuinis iussis præferat, quam nulla habita ratione Dei, vltimè finis sui, experiri desiderat. Quis autem in hoc facto manifestam peruersitatem non inspicit? Est namque ac si seruus vellet cum detrimento Domini sui, aliquid bonum præter necessitatem accipere: immò est, ac si cuperet cum nec sui Domini, breuissimam voluptatem captare. Sicut enim, qui contra Dei præcepta se oblectat (quod ad se attinet) diuinam voluntatem proterit; ita etiam diuinam illam naturam minimè à sua voluntate diiunctam spernit, atque pessumdat. Verissimèque Dionysius Rikelius sequitur Augustinum ait: Hic amor priuatus, omnium radix atque origo iniquitatum, sanctæ extat charitatis venenum. Et minoratio istius detestandi amoris, est

2. Timot.
3.1.
n. 2.3.4.
5.

Ansel.
ibid.

D. Tho.
ibid.
Gregor.
hom. 4. in
ezechiel.

Aug. 14.
de ciuit.
c. 7. To. 5.

Basil.
reg. bre.
no. ad in
ter. 54.

Aug. lib.
14. de ci.
uit. c. 28.

Dionys.
lib. de lau.
de vita
solitor.
art. 6.

chari